Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta TEM/296/02.01.02/2016

11.10.2016

Viite: Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan lausuntopyyntö 7.10.2016

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017 (HE 143/2016 vp)

Tausta

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta on pyytänyt kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2017.

Yleistä

Työ- ja elinkeinoministeriön pääluokan määrärahoiksi vuodelle 2017 esitetään 2,928 mrd. euroa, jossa on vähennystä 8 miljoonaa euroa vuoden 2016 varsinaiseen talousarvioon verrattuna.

Kuvio. Työ- ja elinkeinoministeriön pääluokan määrärahat (1 000 €).

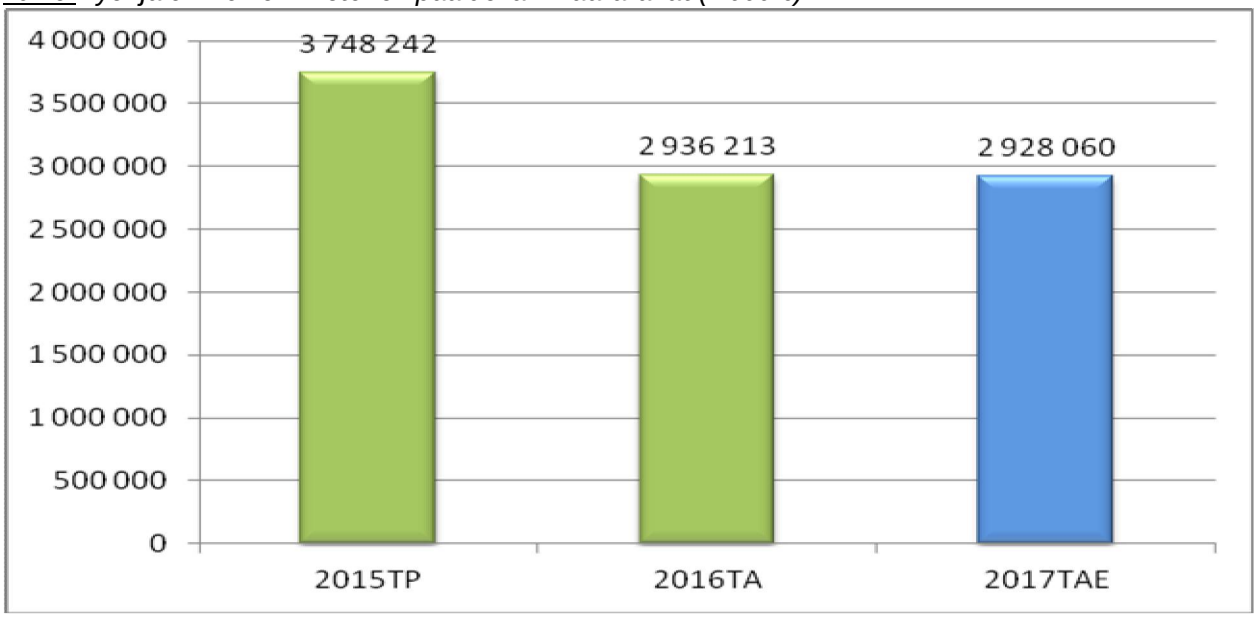

Vaikka pääluokan määrärahojen loppusumma on lähestulkoon kuluvan vuoden varsinaisen talousarvion tasolla, on pääluokan sisällä merkittäviä määrärahojen tasomuutoksia.

EU-rakennerahastojen maksatusmäärärahat kasvavat 115 milj. eurolla, kun ohjelmakauden 2014–2020 hankkeiden maksatukset kiihtyvät aiempiin

vuosiin verrattuna. Kuntien kotouttamiskorvauksiin esitetään lisäystä 59 milj. euroa, joka aiheutuu erityisesti viime vuonna kasvaneesta maahanmuuttajien määrästä. Hallitusohjelman mukaisesti on tarkoitus ottaa käyttöön uusi päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensaatiotuki, joka lisää pääluokan menoja 43 milj. eurolla. Uusiutuvan energian tuotantotuen arviomäärärahaksi ehdotetaan 273,4 milj. euroa, joka on 39 milj. euroa kuluvan vuoden talousarviota korkeammalla tasolla. Lisäys aiheutuu tukijärjestelmään hyväksyttyjen toimijoiden kasvusta sekä muutoksista metsähakkeen tukitasossa ja päästöoikeuden hinnassa.

Julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden määrärahaksi ehdotetaan 422,2 milj. euroa, joka on 163,2 milj. euroa vähemmän kuin kuluvan vuoden varsinaisessa talousarviossa. Määrärahan tason pudotus johtuu pääosin siirroista, kun 151 milj. euroa siirretään STM:n pääluokkaan osana työttömyysetuuksien aktiivikäytön laajentamista ja 7 milj. euroa OKM:lle käytettäväksi maahanmuuttajien perusopetukseen ja valmistavaan opetukseen. Innovaatiorahoituskeskus Tekesin avustusten maksatusmäärärahat laskevat 56 milj. eurolla johtuen aiemmin hallitusohjelman yhteydessä sovituista avustusvaltuuksien leikkauksista: Tekesin avustusvaltuudeksi ehdotetaan 240,5 milj. euroa, joka on 0,5 milj. euroa kuluvan vuoden talousarviota vähemmän. Viennin jälleenrahoituslainojen arviomäärärahaan ehdotetaan varattavaksi ensi vuodelle 24 milj. euroa vähemmän kuin kuluvalle vuodelle: tason lasku aiheutuu muutoksista valuuttakursseissa ja luottojen suojauskuluissa.

Kuvio. Työ- ja elinkeinoministeriön pääluokan määrärahat politiikkalohkoittain (1 000 euroa).

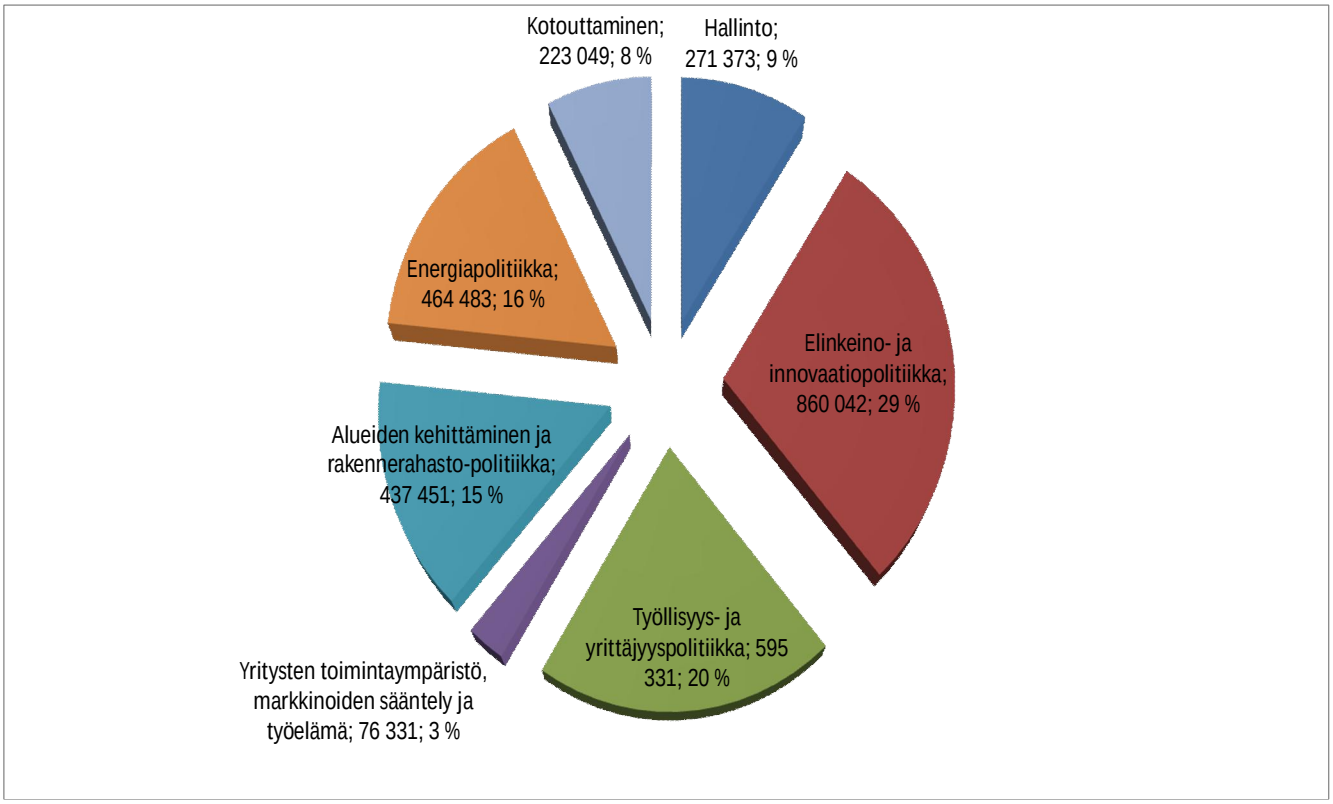

Elinkeino- ja innovaatiopolitiikan määrärahat

Elinkeino- ja innovaatiopolitiikan määrärahoiksi vuodelle 2017 ehdotetaan 860 milj. euroa, joka on lähes 67 milj. euroa vähemmän kuin kuluvan vuoden varsinaisessa talousarviossa.

Politiikkalohkon kokonaismäärärahaa vähentävät aiemmin Innovaatiorahoitus Tekesin myöntämisvaltuuksiin tehdyt säästöpäätökset, jotka laskevan avustusten maksatusmäärärahan tarvetta lähes 57 milj. eurolla; Suomen Vientiluotto Oy:n jälleenrahoitustoiminnan lainamenot laskevat 24 milj. eurolla, mikä aiheutuu muutoksista suojauskuluissa sekä valuuttakurssi- ja korkomuutoksista; Tekes Pääomasijoitus Oy:n pääomitukseen varattu määrärahaa laskee 10 milj. eurolla, mikä johtuu kertaluonteisen kärkihankerahoituksen poistumisesta momentilta.

Innovaatiorahoituskeskus Tekesin avustusvaltuuksiksi ehdotetaan 240,5 milj. euroa (2016: 241 milj. euroa) ja lainavaltuuksiksi 146,8 milj. euroa, joka on sama taso kuin kuluvan vuoden varsinaisessa talousarviossa. Lisäksi hallitusohjelman mukaista kärkihankerahoitus cleantech- ja biotalousratkaisujen sekä innovaatioiden kaupallistamisen tukemiseen ehdotetaan vuodelle 2017 yhteensä 43 milj. euroa, joka on 13 milj. euroa enemmän kuin kuluvan vuoden varsinaisessa talousarviossa.

Kuvio. Innovaatiorahoitus Tekesin määrärahojen kehittyminen 2011–2017 (milj. euroa)

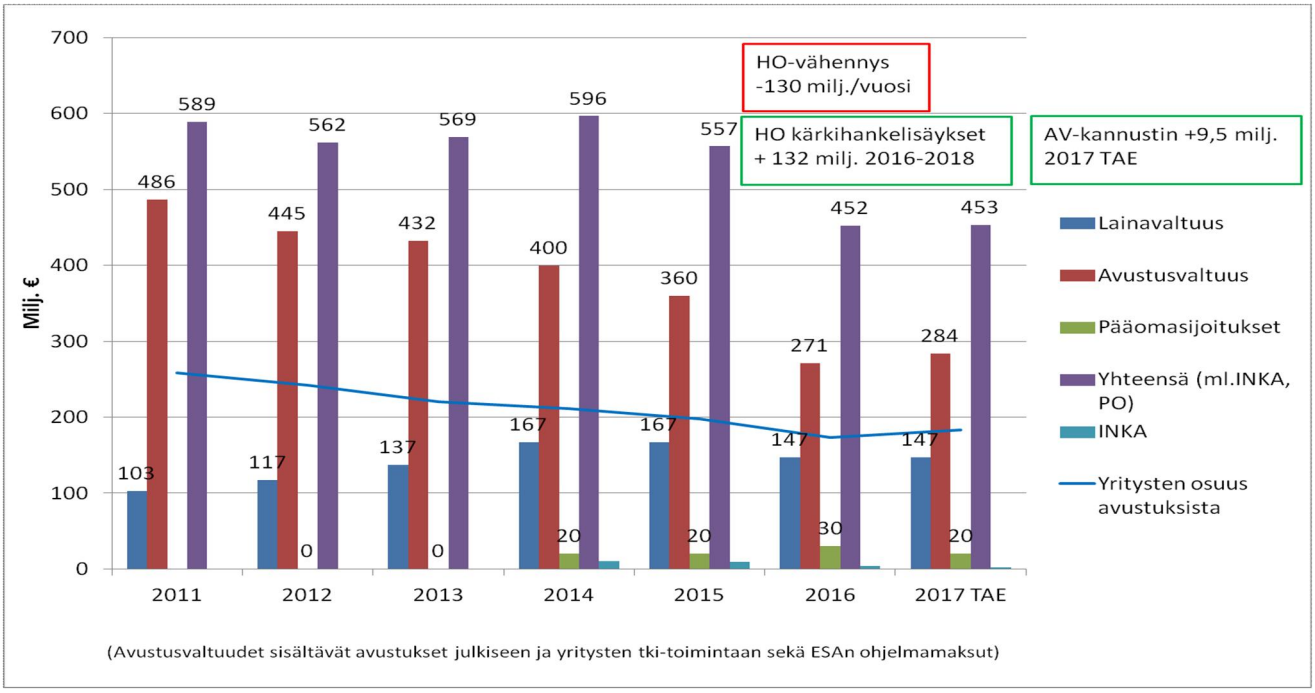

Vuodelle 2017 Tekesin avustusvaltuuksiin ehdotetaan uutena kokonaisuutena audiovisuaalisten tuotantojen kannustimen käyttöönottoa. Toimeenpanoon ehdotetaan 9,5 milj. euroa avustusvaltuutta.

Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n valtionavustukseen ehdotetaan 87,3 milj. euroa, joka on noin 4,5 milj. euroa vähemmän kuin kuluvan vuoden talousarviossa. Vähennys aiheutuu aiemmin osana tutkimuslaitosuudistusta päätetyistä siirroista Opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokkaan *Strategisen tutkimuksen rahoitukseen (29.40.54).*

Lyhyesti valtion t&k-rahoituksesta

Valtion t&k-rahoituksen osuus BKT:sta laskee tänä vuonna Tilastokeskuksen arvion mukaan 0,87 prosenttiin. T&k-menojen osuus suhteessa BKT:een vähenee todennäköisesti alle 3 prosenttiin.

Kuvio. Julkisen t&k-rahoituksen kehityksestä

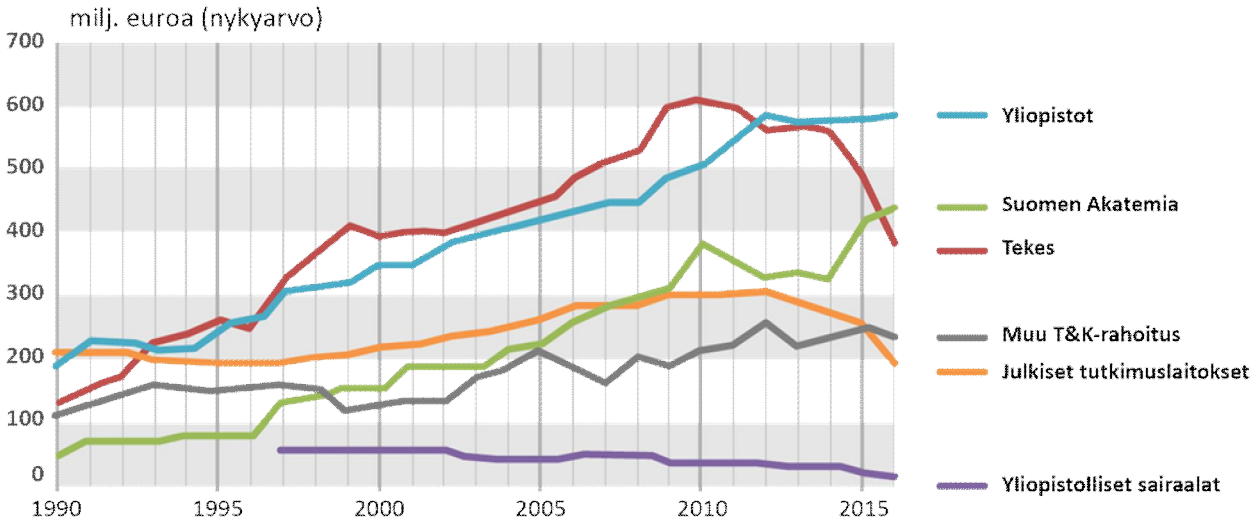

Lähde: OECD Reviews of Innovation Policy. ETLA background report 2016, Tilastokeskus